

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 30/05/2018

Adam Bodnar

V.7220.124.2017.KM

**Pan
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego**

ul. Krakowskie Przedmieście 15/ 17
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Premierze

Pragnę zasygnalizować Panu Premierowi, że otrzymuję skargi dotyczące braku zwolnienia od opłat abonamentowych osób, które pobierają rentę rodzinną zamiast emerytury. Powyższa kategoria osób nie została wprost wymieniona w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204, z późn. zm., zwanej dalej: „u.o.a.”), określającym grupy podmiotów uprawnionych do korzystania ze zwolnienia od opłat abonamentowych.

Należy podkreślić, że kształtowanie katalogu podmiotów zwolnionych od opłat abonamentowych zależy od woli ustawodawcy. Z kolei z treści art. 4 ust. 1 u.o.a. wynika, że celem ustawodawcy było objęcie zwolnieniem grup o najniższych dochodach, np.: osób, które ukończyły 60 lat oraz mają ustalone prawo do emerytury, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, jak również wymagających dodatkowej ochrony ze strony państwa ze względu na pewne szczególne uwarunkowania osobiste i społeczne, np. osób po ukończeniu 75 roku życia, osób niesłyszących, osób niewidomych, których ostrość wzroku nie przekracza 15%, osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W świetle powyższego, zastrzeżenie budzi brak uwzględnienia wśród zwolnionych od opłat abonamentowych tej grupy osób, które pobierają rentę rodzinną zamiast emerytury. Należy podkreślić, że część osób uprawnionych do emerytury pobiera rentę rodzinną, gdyż jest wyższa niż ich emerytura. Możliwość taką przewiduje art. 95 ust. 1 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.). Zdarzają się również sytuacje, w których osoba zobowiązana do uiszczania opłat abonamentowych nie nabyła uprawnienia do emerytury, pomimo

osiągnięcia wieku emerytalnego, a rentę rodzinną otrzymuje po śmierci małżonka, który pobierał emeryturę (np. kobiety, które nie były aktywne zawodowo). Jednocześnie wysokość otrzymywanego w ww. sytuacjach świadczenia nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Należy zatem przyjąć, że osoby pobierające rentę rodzinną zamiast emerytury, w wysokości wynikającej z art. 4 ust. 1 pkt 6 u.o.a., znajdują się w takiej samej sytuacji ekonomicznej oraz życiowej, jak emeryci objęci zwolnieniem od opłat abonamentowych.

Na kwestię tę zwracałem już uwagę w piśmie skierowanym do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 stycznia 2018 r., jak również w wystąpieniu generalnym do Ministra Infrastruktury z dnia 21 marca 2018 r.

W odpowiedzi z dnia 19 kwietnia 2018 r. Minister Infrastruktury stwierdził, że osoby, które mają ustalone prawo do ww. niskiej emerytury, a pobierają rentę rodzinną, np. po zmarłym małżonku, w świetle wykładni literalnej art. 4 ust. 1 pkt 6 u.o.a., mogą korzystać ze zwolnienia od opłat abonamentowych. Przepis ten uzależnia zwolnienie od spełnienia następujących kryteriów: posiadania ustalonego prawa do emerytury i wysokości tego świadczenia określonej w ww. przepisie. Natomiast, w ocenie Ministra Infrastruktury przeszkodą w realizacji powyższego uprawnienia przez zainteresowanych jest w praktyce brzmienie przepisów rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie rodzajów dokumentów oraz wzoru oświadczenia potwierdzających uprawnienia do zwolnień od opłat abonamentowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 29 poz. 152, z późn. zm.). Zgodnie z § 1 pkt 6 rozporządzenia, dokumentem potwierdzającym uprawnienie do ww. zwolnienia jest decyzja jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo innego organu emerytalno-rentowego o wysokości emerytury. Przepis ten nie przewiduje natomiast możliwości udokumentowania uprawnienia do zwolnienia dla osoby pobierającej rentę rodzinną.

Jednocześnie Minister Infrastruktury zauważył, że osoby które w opisanych warunkach nie mają ustalonego prawa do emerytury, a pobierają rentę rodzinną w wysokości uprawniającej emerytów do zwolnienia od opłat abonamentowych nie są objęte regulacją art. 4 ust. 1 pkt 6 u.o.a.

Z powyższego wynika, że w przedmiotowym zakresie regulacje prawne różnicują sytuację osób mających ustalone prawo do emerytury we wskazanej wysokości i tylko osobom pobierającym emeryturę, ale już nie rentę rodzinną, przyznają uprawnienie do zwolnienia od opłat abonamentowych. Przepisy te różnicują także sytuację osób mających ustalone prawo do emerytury i takich, które uzyskały jedynie prawo do renty rodzinnej, chociaż ze względu na wiek oraz kryteria dochodowe znajdują się w sytuacji identycznej, jak osoby pobierające emeryturę. W mojej ocenie, powyższe zróżnicowanie nie znajduje

uzasadnienia, jeżeli wolą ustawodawcy było przyznanie ulgi od daniny publicznej, jaką jest opłata abonamentowa osobom, które ze względu na wiek oraz osiągnięte dochody powinny liczyć na pewną dodatkową pomoc ze strony państwa.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958, z późn. zm.) zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o rozważenie zmiany przepisów u.o.a. i objęcie zwolnieniem od opłat abonamentowych osób pobierających rentę rodzinną a spełniających jednocześnie kryteria dotyczące wieku oraz wysokości dochodów określone w art. 4 ust. 1 pkt 6 u.o.a. dla osób mających ustalone prawo do emerytury. Przedmiotowa zmiana byłaby również uzasadniona ze względu na brzmienie art. 32 ust. 1 Konstytucji, który nakazuje równe traktowanie wszystkich podmiotów prawa przez władze publiczne. Zaś w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że zasada równości praw jest stosowana sprawiedliwie wtedy, gdy zakłada równe traktowanie podmiotów wykazujących takie same cechy istotne w przypadku przyznawania określonego dobra (por. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 1995 r., sygn. akt K 4/95, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 listopada 2005 r., sygn. akt P 3/05).

Z wyrazami szacunku
(podpis na oryginale)

Do wiadomości:

- Pan Maciej Świtkowski Dyrektor Departamentu Poczty Ministerstwo Infrastruktury,
ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa;
- Pani Jolanta Romanowicz Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów KRRiT,
ul. Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa.